

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNÍT**

Mgr. Lucia Šoltýsová

Kráľ Čitko I.

<2013>

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: <Mgr. Lucia Šoltýsová>
Kontakt na autora UZ: <ZŠ Slobody 1, Košice>
Názov: <Kráľ Čitko I.>
Rok vytvorenia: <2013>
**Oponentský posudok
vypracoval:** Mgr. Zuzana Haciová

ISBN 978-80-8052-841-6

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah:

Povešť o drakovi s rytierovi	5
Povešť o Lubovnianskom hrade	13
Povešť o troch prútoch	18
Povešť o dunajskej zlatej rybke	24
Zoznam bibliografických odkazov	34

ÚVOD

Kráľ Čitko je záujmový útvar, ktorý približuje deťom 1.-4. ročníka povesti, rozprávky a bájky.

Povesti sú súčasťou histórie, vlastne jej ľudovým podaním. Cieľom je, aby sme v deťoch prebudili záujem o históriu, vytvorili deťom priestor, aby sa aj formou vypracovania pracovných listov oboznámili s slovenskou povestou od ľubovoľných autorov.

Poveš' o drakovi a rytierovi

V dávných časoch vládol na Bratislavskom hrade knieža. V krajine vtedy žil aj trojhlavý drak, ktorý pustošil svoje okolie. Nenašiel sa žiaden junák, ktorý by sa vybral bojovať proti nemu, aj keď knieža vyhlásil, že mu dá za ženu jednu z dcér.

Jedného dňa sa vybral za drakom starý pustovník, aby sa s ním porozprával, prečo tak pustoší krajinu. Drak mu povedal, že ak mu ľudia vždy na jar, keď sa hladný prebúdzajú, pripravujú jednu dievčinu, dá im pokoj. Pustovník to oznámil kniežatovi. Každý rok potom hádzali žreb, na ktoré dievča padlo, to muselo ísť k drakovi. Pustovník vždy vyryl meno každého dievčatá do kameňa. Keď tam už bolo 11 mien, prišiel rad na kniežaciu dcéru Dúbravku.

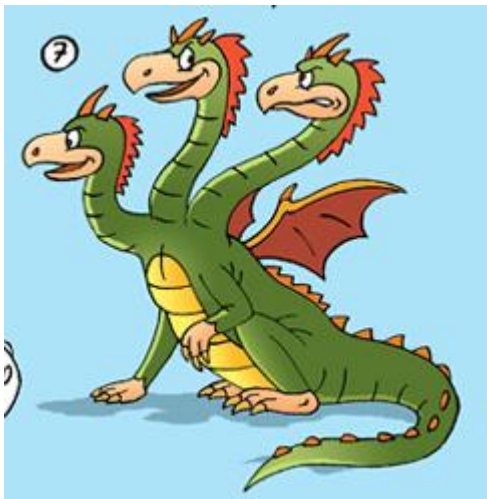
Keď sa dievča blížilo k drakovi, ukázal sa v diaľke jazdec, bol to rytier v brnení. Rytier sa pýtal, prečo všetci plačú a kde ide dievča. Vysvetlili mu, že všetkých 11 mien na kameni patrí dievčatám, ktoré museli odovzdať drakovi a teraz je na rade Dúbravka.

Rytier to nechcel dopustiť a šiel za drakom. Rytier zasiahol draka kopijou, ktorá mu preťala jednu hlavu. Drak vychýlil oheň. Rytier sa nebál a preťal mu kopijou aj druhú hlavu. Plameň draka zasiahol rytierove brnenie a spálil mu plášť. Rytier ale prebodol aj poslednú hlavu a tak zvíťazil nad drakom a oslobodil Dúbravku. Knieža dal rytierovi svoju dcéru Dúbravku za ženu. Jeho meno bolo Juraj. Juraj nechcel polkráľovstva, ktoré mu knieža ponúkal, preto knieža založil na jeho počesť mesto Jur.

Mesto Svätý Jur do dnešných časov nesie meno rytiera Juraja. Na nádvorí Primaciálneho paláca v Bratislave stojí fontána rytiera Juraja, ktorý premohol draka. Z papule draka strieka namiesto ohňa voda. Do kameňa pustovník vytesal deň 24. apríl ako deň Juraja. V tento deň podľa povesti rytier ožije, zvrtnie sa na svojom koni a pokloní sa obyvateľom.

BRATISLAVSKÝ HRAD

TROJHLAVÝ DRAK

Erb Svätého Jura

Primaciálny palác Bratislava- socha Juraja

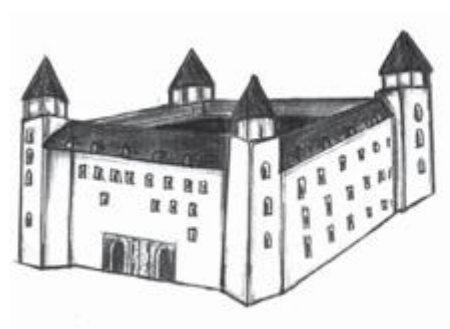

ÚLOHY:

1. Napíš, kde sa odohráva povesť o drakovi a rytierovi? .....

2. Nakresli Bratislavský hrad

3. Napíš a vyznač 10 rozdielov na obrázkoch.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. Uved', koľko hláv mal drak, ktorý pustošil krajinu.....

5. Nakresli trojhlavého draka

6. Napíš, čo museli ľudia každý rok urobiť preto, aby im dal drak pokoj.

.....

.....

.....

.....

.....

7. Koľko mien dievčat bolo vyrytých do kameňa? .....

8. Ako sa volala kniežacia dcéra?.....

9. Napíš, kto zachránil pred smrťou kniežaciu dcéru Dúbravku?

.....

.....

.....

.....

.....

10. Uveď, ako sa volá slovenské mesto, ktoré nesie meno po rytierovi Jurajovi?

.....

.....

.....

11. Nakresli erb mesta Svätý Jur

12. Uved', kde dnes stojí fontána rytiera Juraja v Bratislave?.....

13. Aký dátum je vytesaný do kameňa? .....

POVEŠŤ O VZNIKU LUBOVNIANSKÉHO HRADU

V jedno horúce leto žilo starodávne mestečko Ľubovňa radosťou z bohatej úrody. Bol slnečný teplý deň, keď sa ustatí jazdci pod velením šľachtica Ľubovenského zastavili na brehu rieky Poprad. Mesto aj okolitá krajina sa im natoľko zapáčila, že sa tu rozhodli usadiť.

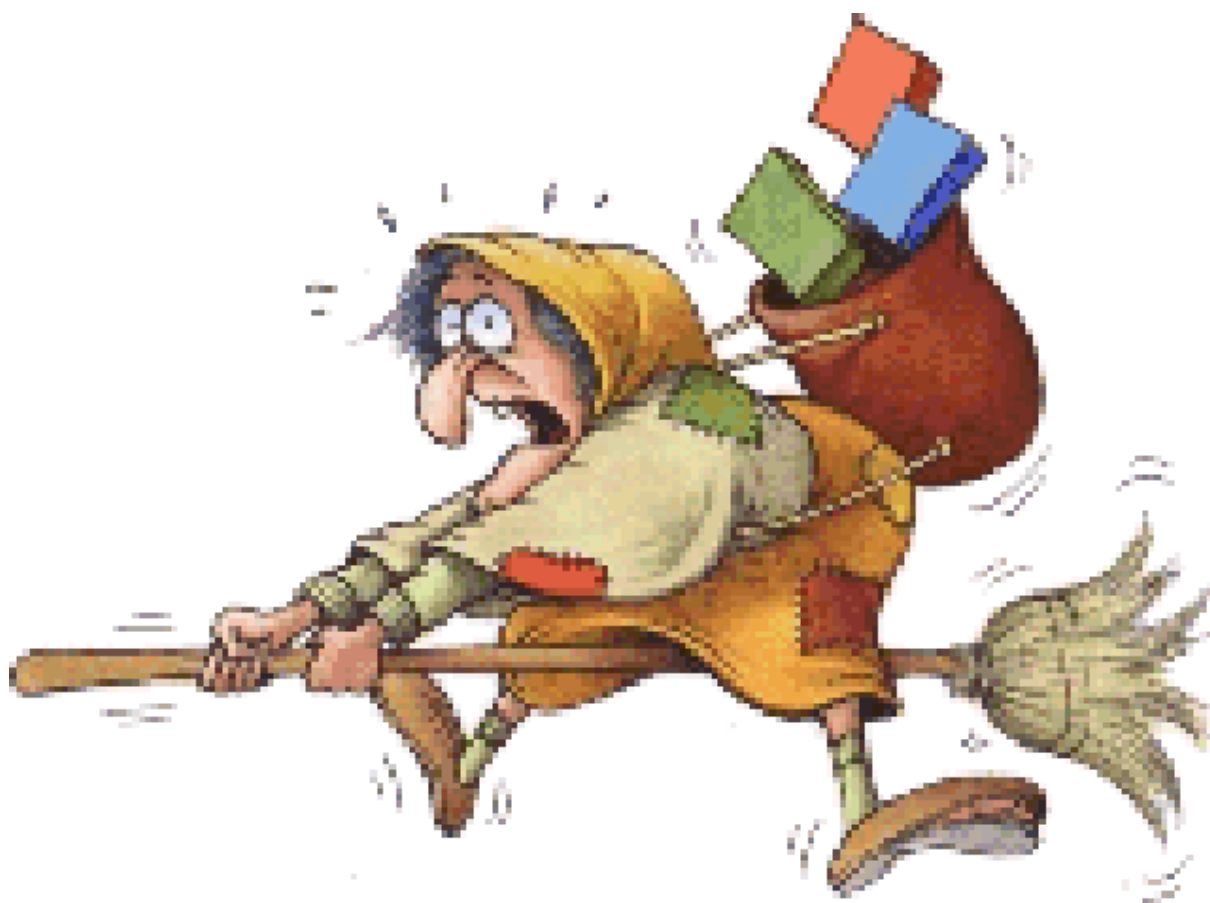
Pán Ľubovenský mal v pláne na skalnom brale oproti mestečku postaviť hrad.

Hneď na druhý deň sa jeho synovia s pomocníkmi pustili do práce a postavili základy budúceho hradu. Na ďalší deň však nebolo po základoch ani stopy, v noci všetko zmizlo. Keď sa to opakovalo niekoľkokrát, vybral sa smutný pán Ľubovenský za vílou- čarodejnicou, ktorej ako zistil, patrilo miesto, kde mal ich budúci hrad stáť. Čarodejnica súhlasila so stavbou hradu len pod podmienkou, že jej zapredá svoju dušu. Ľubovenský nakoniec súhlasil, nakoľko chcel toto sídlo zanechať svojim synom.

Hrad dokončili, ale Ľubovenský nemal stále pokoja a tak sa vybral do blízkeho kláštora, aby sa vyspovedal a uľavil svojej duši. Keď sa čarodejnica dozvedela o jeho zrade, chcela hrad zničiť. Práve keď naň chcela hodiť obrovskú skalu, zaznel v kláštore večerný zvon. V tom čarodejnica stratila svoju moc a balvan dopadol na breh rieky Poprad. Starý Ľubovenský, jeho synovia a potom aj vnuci ešte dlho žili na hrade Ľubovňa. Veľký balvan na brehu rieky Poprad pri dedine Hajtovka možno vidieť aj dnes.

LUBOVNIANSKY HRAD

ČARODEJNICA

ÚLOHY:

1. Ako sa volal šľachtic, ktorý sa zastavil na brehu rieky Poprad? .....

2. Napíš, čo začali stavať jeho synovia?

.....

.....

.....

.....

3. Uved', čo sa stalo so základmi hradu .

.....
.....
.

4. Koho navštívil smutný šľachtic Ľubovenský, keď sa im nedarilo hrad postaviť?

.....
.....

5. Napíš, čo musel sľúbiť šľachtic čarodejnici za to, že na jej území bude stáť jeho hrad.

.....
.....
.....
.....
.

6. Uved', kde sa vybral šľachtic Ľubovenský, aby sa vyspovedal?

.....
.....
.....

7. Napíš, čo sa stalo, keď sa čarodejnica dozvedela o šľachticovej zrade?

.....
.....
.....
.....
.....

8. Napíš, kedy stratila svoju moc čarodejnica

.....
.....
.....
.....

.....

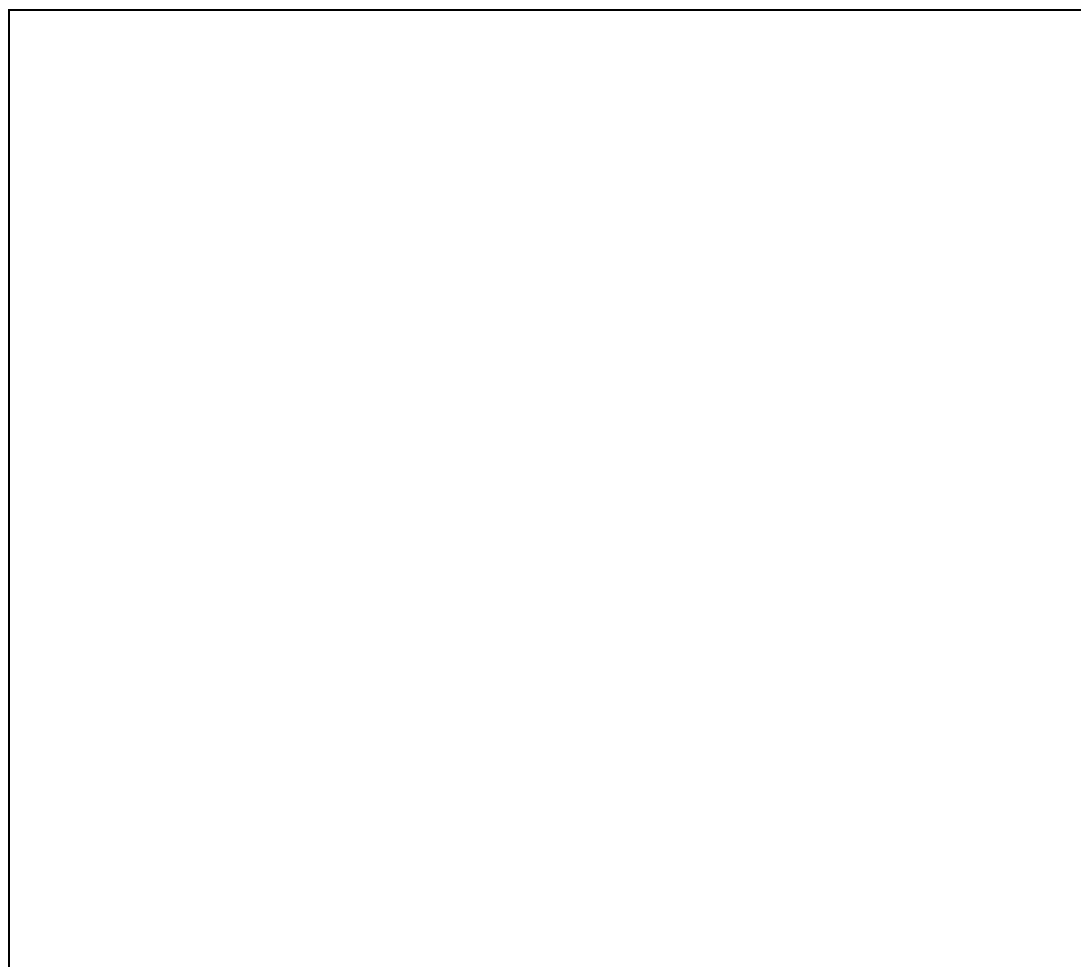
9. Napíš, ako sa volá dedina, pri ktorej leží veľký balvan na brehu rieky Poprad?

.....

.....

.....

10. Nakresli čarodejnicu a balvan

Povešť O troch prútoch

Kráľ Svätopluk mal troch synov, ktorí sa neustále medzi sebou škriepili, kto bude vládnuť v krajine po smrti otca. Bývalo zvykom, že vladárom sa stal vždy najstarší syn. Synovia kráľa Svätopluka však chceli vládnuť všetci.

Keď kráľ ležal na smrteľnej posteli, dal si ešte naposledy zavolať svojich synov. Povešť hovorí, že im prikázal priniesť tri prúty. Otec podal zviazané tri prúty najstaršiemu synovi a povedal mu, aby ich zlomil. Ani druhému ani tretiemu sa zviazané prúty zlomiť nepodarilo. Potom starý kráľ zobral zviazané prúty a prúty rozdelil. Každému synovi dal jeden. Synovia teraz poľahky prúty polámali. Vtedy im otec podľa povesti povedal: „Synovia moji, ak budete žiť svorne a vzájomne si budete pomáhať, budete silní a nijaký nepriateľ vás nepremôže. Tak, ako ste ani vy nemohli zlomiť tie tri prúty, keď boli zviazané spolu. Ak však budete nesvorní, budete sa hádať a ríšu si podelíte na kúsky, nepriateľ vás poľahky ako ten prút premôže a vy zahyniete.“

Bratia sa po týchto múdrych slovách zmierili a kráľ Svätopluk odovzdal moc nad Veľkomoravskou ríšou do rúk najstaršieho syna.

PUBLICOM
REALNÉ STRATEGOVANIE

datakabinet

Svätopluk
(* asi 830 – † 894)

Najmocnejší panovník Veľkej Moravy (871 – 894). Počas vládnutia uskutočnil viacero výprav a značne rozšíril územie Veľkomoravskej ríše. S jeho menom sa spája legenda o troch prútoch.

Svätopluk drží v ruke tri zviazané prúty

SYMBOLY KRÁĽOVskej MOCI

ÚLOHY:

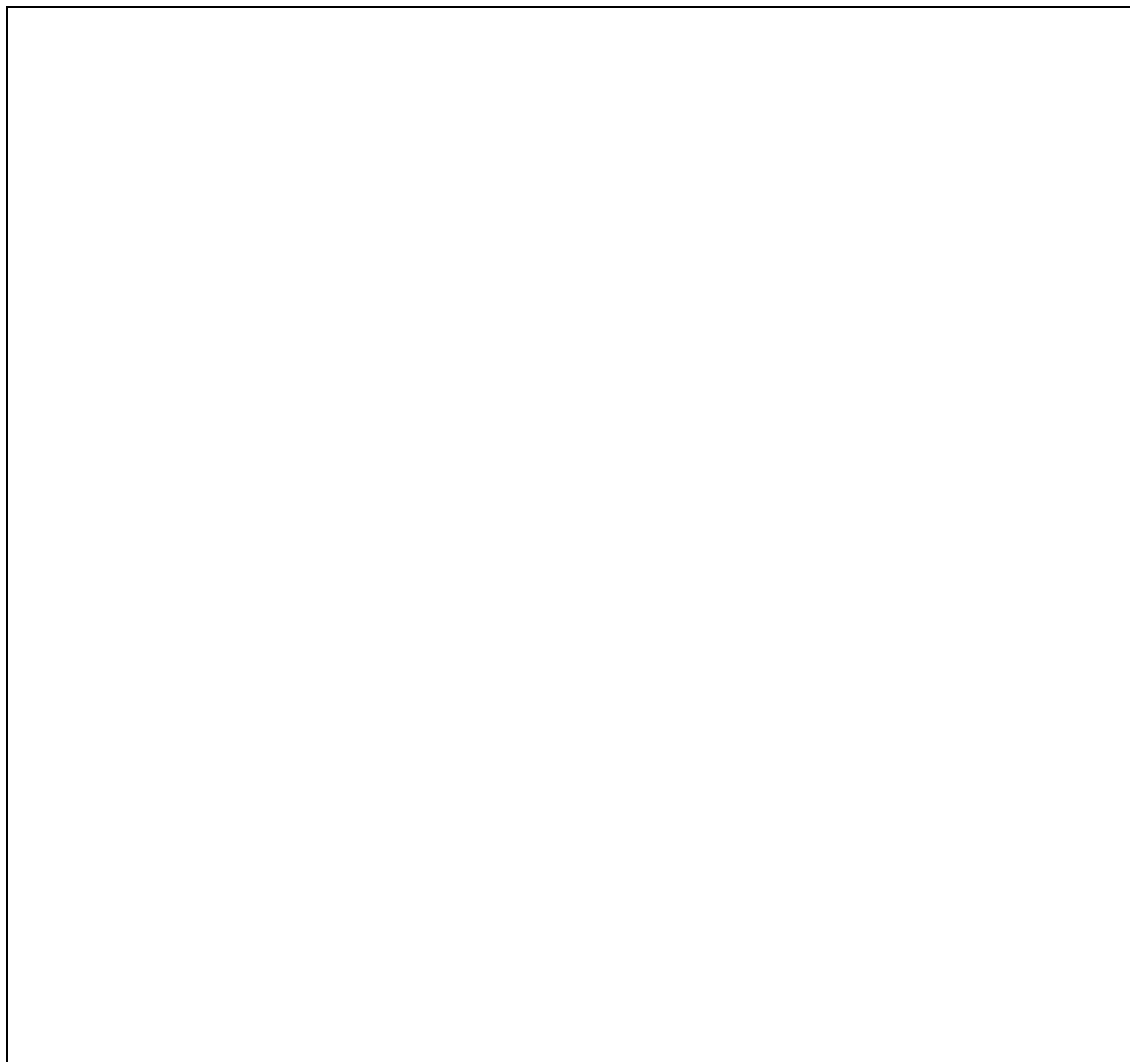
1. Napíš, ako sa volal kráľ z našej povesti .....
2. Uveď, koľko synov mal kráľ Svätopluk? .....
3. Napíš, čo prikázal priniesť synom k smrteľnej posteli
 .....
 .....
 .....
4. Nakresli zviazané 3 prúty
5. Rozhodni a zakrúžkuj správnu odpoveď

Kráľ poradil synom:

A/ Keď budete svorní a vzájomne si budete pomáhať, tak vás nepriateľ nepremôže

B/ Ak sa budete hádať a nebudete si pomáhať, nepriateľ vás premôže

6. Nakresli symboly kráľovskej moci

POVEŠŤ O DUNAJSKEJ ZLATEJ RYBKE

Bolo deň pred Veľkou nocou a bratislavský rybár Matúš darmo hádzal sieť do Dunaja. Nie a nie uloviť ani rybkú. A doma ho čakala hŕba detí. Nešťastný rybár zopäl ruky a vrúcne sa začal modliť. Vtedy sa medzi vŕbami zjavil akýsi žobrák.

Hod' ešte raz!

Rybár ho počúvol a zrazu mal v sieti rybkú so zlatou korunkou.

Pusť ma, rybár, prosím! – prosila ho rybka.

Čo mám urobiť, žobrák? – pýtal sa Matúš.

Urob to, čo ti káže srdce. – odvetil mu žobrák.

Rybár sa nad rybkou zľutoval a hodil ju naspäť do vody.

Ďakujem ti za slobodu, rybár. – poďakovala rybka.

Neznámy žobrák poradil Matúšovi ešte raz.

Hod' sieť ešte raz.

Matúš ho poslúchol a v sieti mu uviazol veľký dunajský kapor. Potešil sa, že bude mať čím deti nasýtiť. Z vody sa však vynorila zlatá rybka a hovorí:

Čo nezješ, nezahod'. Daj to na tanier a zajtra tanier odkry!

Po večeri rybár všetky kostičky odložil do misky. Ráno misku odkryl a nechcel veriť vlastným očiam.

Ved' sú to dukáty!

Vtom sa vo dverách chalupy zjavil neznámy žobrák.

A či by ste mi dali aspoň dukátik?

Pravdaže, starý otec.

Rybár Matúš v ten deň obdaroval všetkých susedov. Povešť hovorí, že z toho, čo mu ostalo, postavil veľký rybársky dom, v ktorom každú Veľkú noc pohostil bratislavských žobrákov.

SYMBOLY VEĽKEJ NOCI

ZLATÁ RYBKA S KORUNKOU

ÚLOHY:

1. Napíš, aké sviatky sa blížili, keď rybár lovil v Dunaji? .

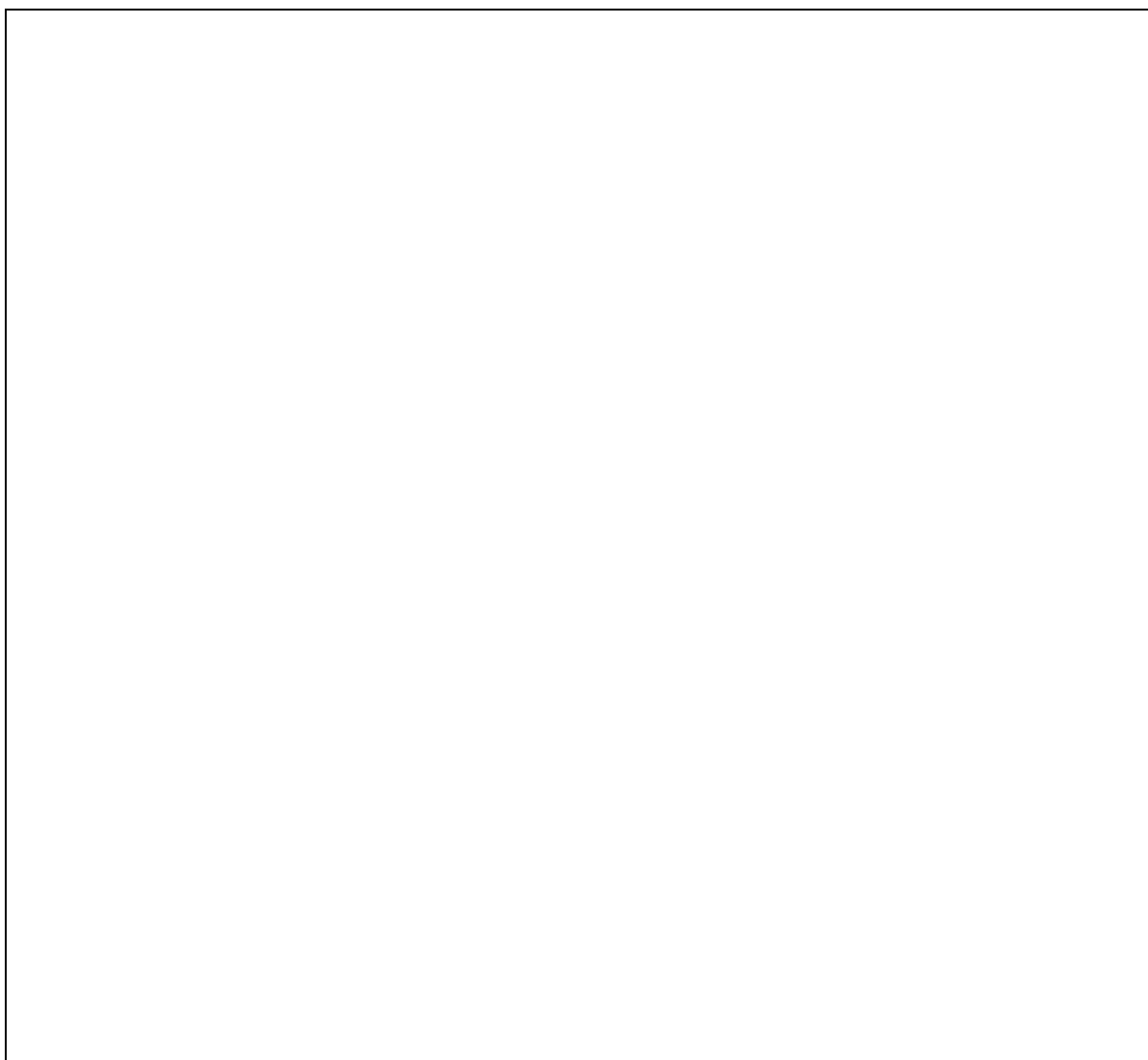
.....

.....

.....

.....

2. Nakresli, ktoré symboly Veľkej noci ty poznáš

3. Uved', ako sa volal rybár, ktorý lovil v Dunaji .....

4. Nájdi v kalendári a napíš, ktorý deň má meniny Matúš.

.....

.....

.....

5. Prečiarkni, kto nevystupoval v tejto povesti.

1. *ZLATÁ RYBKA*

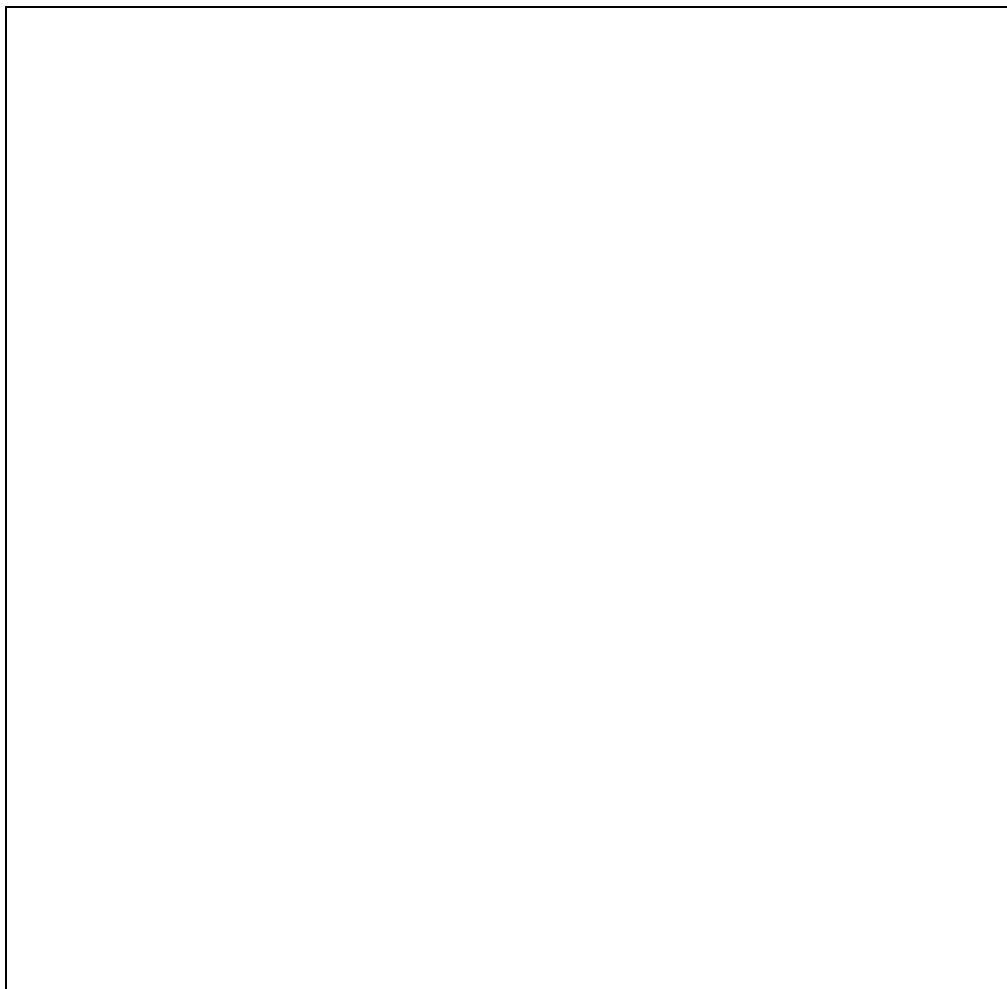
2. *RYTIER*

3. *ŽOBRÁK*

4. *TROJHLAVÝ DRAK*

5. *RYBÁR*

6. Nakresli rybku so zlatou korunkou

7. Nakresli dukáty a poskladaj ich tak, aby mali tvar rybky

8. Uved' 3 prania, ktoré by si chcel/chcela , ak by si ulovil/ ulovila zlatú rybku

.....

.....

.....

.....

9. Vyrieš krížovku a riešenie napíš do okienok pod krížovkou

1. Ročné obdobie

2. Sedíme na tom v parku

3. Meno rybára z tejto povesti
4. Na čo píšeme kriedou
5. Vták, ktorý má na chvoste oko
6. Vodný živočích
7. Za trest sa musí .....
8. Hračka pre dievčatá
9. Ryba na Vianoce sa volá.....
10. Tretí mesiac v roku

1	X	Z				X	X	X
2	X							
3						X	X	X
4	X							X
5				X	X	X	X	X
6	X					X	X	X
7						X	X	X
8	X							X
9	X						X	X
10		A				X	X	X

Riešením križovky je :

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV

ĎURÍČKOVÁ, Mária. 2004. Bratislava: Mladé Letá. 276 s. ISBN 80-1000-3158

Povešť o drakovi a rytierovi <http://www.slovenska-republika.estranky.sk>

<http://www.slovakregion.sk>

<http://www.saurik.websnadno.cz>

Povešť o Ľubovnianskom hrade <http://www.geocatching.com>

<http://www.zamky.sk/hradyzamky>

Povešť o zlatej rybke <http://www.tour4u.sk>

<http://www.kuty.sk>

<http://zsampkova.sk>

<http://flakotorka.borec.cz>

Povešť o troch prútoch <http://www.infovek.sk>

<http://www.datakabinet.sk>

<http://www.pedagogie2.ac-reunion.fr>